

Brussel, 6 oktober 2023
(OR. en, lv, pl, sk)

Interinstitutioneel dossier:
2021/0218(COD)

13188/23
ADD 1 REV 3

CODEC 1631
ENER 502
CLIMA 409
CONSOM 322
TRANS 363
AGRI 525
IND 481
ENV 1009
COMPET 896

NOTA I/A-PUNT

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	het Comité van permanente vertegenwoordigers/de Raad
Betreft:	Ontwerp van RICHTLIJN VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD tot wijziging van Richtlijn (EU) 2018/2001, Verordening (EU) 2018/1999 en Richtlijn 98/70/EG wat de bevordering van energie uit hernieuwbare bronnen betreft, en tot intrekking van Richtlijn (EU) 2015/652 van de Raad (eerste lezing) - Vaststelling van de wetgevingshandeling = Verklaringen

Verklaring van België

België erkent dat de energietransitie moet worden versneld en dat fossiele brandstoffen geleidelijk moeten worden uitgefaseerd om de doelstellingen van de Overeenkomst van Parijs te verwezenlijken. België zal de vaststelling steunen, maar wil zijn bezorgdheid uiten over de uitdagingen die de verhoogde streefcijfers voor hernieuwbare energie in deze 3^e richtlijn hernieuwbare energie met zich meebrengen. Ernstige demografische en geografische beperkingen, in combinatie met de aanwezigheid van grote clusters energie-intensieve industrieën, maken dat de verwachte nationale bijdragen volgens de formules in bijlage II bij Verordening (EU) 2018/1999 uiterst moeilijk te verwezenlijken zijn en onhaalbaar lijken,

zeker in een tijdsbestek van slechts 7 jaar. Hetzelfde geldt voor de bindende sectorale substreefcijfers (met betrekking tot hernieuwbare brandstoffen van niet-biologische oorsprong in de industrie, vervoer en verwarming en koeling), die niet lijken te stroken met een kosteneffectieve verwezenlijking van onze klimaatdoelstellingen. Ondanks deze uitdagingen zal België constructieve bijdragen aan de Europese doelstelling blijven leveren.

Verklaring van Ierland

Ierland is ingenomen met het akkoord over de actualisering van de tekst van de richtlijn hernieuwbare energie en erkent dat de streefcijfers voor hernieuwbare energie voor 2030 ambitieus moeten zijn. Om de ambitieuze doelstellingen in een relatief kort tijdsbestek te kunnen verwezenlijken, zal iedereen in de samenleving een ongekennde inspanning moeten leveren, en het is cruciaal dat we iedereen bij die opgave betrekken.

Ierland is van mening dat wanneer niet alle gevolgen van de aanzienlijke verhogingen van de streefcijfers voor hernieuwbare energie – zoals de huidige toepassing van de tussentijdse streefcijfers in het kader van Verordening (EU) 2018/1999 inzake de governance van de energie-unie en van de klimaatactie – in rekening worden gebracht, dit contraproductief zal werken.

Indien deze gevolgen niet aan aanmerking worden genomen, bestaat het risico dat de steun die nodig is voor de bevordering van hernieuwbare energie wordt ondermijnd wanneer overheidsmiddelen worden onttrokken aan de noodzakelijke investeringen in de energiesystemen van de lidstaten, ondanks de aanzienlijke vooruitgang en de investeringen die reeds zijn gedaan en waarvan er nog veel meer op stapel staan.

Het streefcijfer voor hernieuwbare energie voor 2030 in de definitieve tekst gaat verder dan wat oorspronkelijk was voorgesteld in het Fit for 55-pakket. Het effect van het verhoogde streefcijfer voor hernieuwbare energie en eventuele onbedoelde gevolgen zullen wellicht pas volledig aan het licht komen als de lidstaten hun ontwerpen van de nationale energie- en klimaatplannen hebben bijgewerkt.

De governanceverordening voorziet in een evaluatie naar aanleiding van een wereldwijde inventarisatie van de Overeenkomst van Parijs van 2015. Ierland is van mening dat een dergelijke evaluatie van de governanceverordening een passend moment zou zijn om ook de werking van de tussentijdse doelstellingen en de nalevingsmechanismen waarover de lidstaten beschikken, tegen het licht te houden. Een dergelijke evaluatie kan worden gebaseerd op de analyse die is opgenomen in de geactualiseerde ontwerpen van nationale energie- en klimaatplannen die door de lidstaten zijn ingediend.

Verklaring van Letland

De Republiek Letland benadrukt het belang van de ontwikkeling van hernieuwbare energiebronnen om de energiezekerheid en -onafhankelijkheid te versterken, prijsstabiliteit te waarborgen, de uitstoot van broeikasgassen te verminderen en de klimaatdoelstellingen van de Europese Unie te verwezenlijken.

Letland steunt de voorgestelde richtlijn wat de bevordering van energie uit hernieuwbare bronnen betreft en met name het akkoord dat is bereikt over belangrijke elementen van het voorstel, zoals sectorale streefcijfers, de verwarmingssector en bio-energie.

Letland zal alles in het werk stellen om alle maatregelen uit te voeren die nodig zijn om het gebruik van hernieuwbare energie in de vervoerssector te vergroten, en zal zich inzetten om de productie van hernieuwbare elektriciteit te verhogen, dit om de capaciteit te creëren die nodig is voor de productie van hernieuwbare waterstof in Letland. Letland is echter van mening dat de afspraken over de doelstellingen en verplichtingen van artikel 25 inzake hernieuwbare energie, en met name het gebruik van waterstof in het vervoer, verder gaan dan wat Letland kan uitvoeren en verwezenlijken, rekening houdend met zijn nationale situatie.

Letland acht het belangrijk om bij het vastleggen van eisen voor maatregelen ter bevordering van hernieuwbare energie rekening te houden met de economische en sociale omstandigheden van een land, de nationale energiebalansen en uitgangspunten.

Verklaring van Polen

Polen is een van de snelst groeiende markten voor hernieuwbare energie in Europa.

De afgelopen jaren is onze capaciteit voor hernieuwbare energie exponentieel gegroeid, vooral in de zonne-energiesector, dankzij overheidssteun en publieke betrokkenheid. Om de ontwikkeling van schone energie op te schalen, hebben we een stabiel rechtskader gecreëerd en passende steunregelingen opgezet. Vereenvoudiging en bespoediging van de vergunningsprocedures zijn elementen van het voorstel die moeten worden toegejuicht, maar ze volstaan niet om de doelstellingen ervan te verwezenlijken. De snelle invoering van hernieuwbare energiebronnen op de schaal die wordt voorgesteld in de gewijzigde richtlijn hernieuwbare energie (RED), en de groei van het aandeel van weersafhankelijke energiebronnen in de energieproductie brengen zowel de stabiliteit van het net als de algehele energiezekerheid in gevaar. Polen heeft voortdurend benadrukt dat het tempo van de energietransitie haalbaar voor het energiesysteem, toegankelijk voor de samenleving en gunstig voor de Europese industrie moet zijn. De doelstellingen moeten realistisch zijn en de lidstaten flexibiliteit bieden bij het kiezen van de juiste instrumenten voor de uitvoering ervan.

Gezien het effect van de ontwerpverordening op de energiemix van de lidstaten en de daaruit voortvloeiende negatieve sociale gevolgen, moet de rechtsgrondslag voor de voorgestelde handeling voorts artikel 192, lid 2, punt c), VWEU zijn.

Polen kan daarom de voorgestelde herziene richtlijn wat de bevordering van energie uit hernieuwbare bronnen betreft niet steunen.

Polen handhaaft ook zijn negatieve standpunt ten aanzien van het volledige Fit for 55-pakket, dat onrealistische doelstellingen en ambities vaststelt en aanzienlijke gevolgen heeft voor de energiemix van de lidstaten. Polen is van mening dat het grootste deel van het pakket wordt gerealiseerd op basis van een onjuiste rechtsgrond, wat een gevaarlijk precedent schept.

Verklaring van Roemenië

Roemenië zet zich geheel in voor het koolstofvrij maken van de economie en wil ook de EU-doelstelling van nettonuluitstoot verwezenlijken.

RED III is een belangrijke mijlpaal in het Fit for 55-pakket. De richtlijn is ontworpen om de investeringen te genereren die nodig zijn voor aanzienlijke broeikasgasemissiereducties in alle sectoren en stroomlijnt aldus de inspanningen van de lidstaten ter verwezenlijking van de klimaatdoelstellingen.

Om de mondiale EU-streefcijfers voor hernieuwbare bronnen en de sectorale streefcijfers voor de productie van hernieuwbare energiebronnen en waterstof effect te doen sorteren, is het echter zaak dat rekening wordt gehouden met de specifieke nationale omstandigheden en mogelijkheden, zoals Roemenië reeds aangaf tijdens de onderhandelingen. De ambities in de definitieve tekst gaan echter verder dan de haalbare doelstellingen die Roemenië tijdens de onderhandelingen over dit dossier steunde en zijn, afgezet tegen de realistische prognoses van Roemenië, erg hoog en ook moeilijk realiseerbaar. Roemenië vreest dat hogere ambities ontmoedigend kunnen werken en dat die tot hogere kosten leiden voor bepaalde sectoren die niet de optie hebben om tussen nu en 2030 de overgang naar duurzame energie te maken, met als risico dat ze zich daardoor uit de markt prijzen.

Roemenië is ook van mening dat de formule in bijlage II, hoewel deze niet-bindend is, onvoldoende rekening houdt met specifieke nationale kenmerken en verschillende energiemixen. Wij willen nogmaals wijzen op het recht van elke lidstaat om overeenkomstig artikel 194 VWEU de voorwaarden voor de exploitatie van zijn energiebronnen te bepalen, tussen verschillende energiebronnen te kiezen, en de algemene structuur van zijn energievoorziening vorm te geven.

Roemenië is sterk voorstander van het beginsel van technologieneutraliteit en de complementariteit tussen hernieuwbare en koolstofarme technologieën. Hoewel de definitieve tekst de mogelijkheid bevat om andere soorten hernieuwbare waterstof te gebruiken teneinde te voorkomen dat technologieën elkaar beconcurreren, nemen de voorwaarden in artikel 22 ter de zorgen die wij tijdens de onderhandelingen hebben geuit over de noodzaak van een gelijk speelveld en gelijke prikkels voor alle koolstofarme energiebronnen die kunnen helpen de economie koolstofvrij te maken, niet volledig weg.

Verklaring van Slowakije

Slowakije beschouwt het algemene EU-streefcijfer voor hernieuwbare energiebronnen voor 2030 als zeer ambitieus en zeer moeilijk te verwezenlijken. Wat de nationale energiemix en de ontwikkeling ervan betreft, ziet de Slowaakse Republiek geen reële mogelijkheid om haar ambitie op dit gebied aanzienlijk te verhogen en benadrukt zij dat een extra bijdrage aan de streefcijfers voor hernieuwbare energiebronnen, berekend op basis van de niet-bindende formule in bijlage II bij Verordening (EU) 2018/1999, mogelijk geen rekening houdt met alle relevante factoren op nationaal niveau en derhalve niet het reële potentieel voor de ontwikkeling van hernieuwbare energie in het land weergeeft.

Hoewel wij van mening zijn dat de ambitieuze doelstellingen op het gebied van vervoer en verwarming moeilijk te verwezenlijken zijn en er een risico bestaat dat deze niet zullen worden gehaald, zal de Slowaakse Republiek deze nastreven door doelstellingen en maatregelen vast te leggen in haar nationaal energie- en klimaatplan.

Wij maken ook een voorbehoud met betrekking tot steun voor de productie van waterstof uit koolstofarme bronnen, die voor Slowakije van cruciaal belang is en die in de richtlijn niet op bevredigende wijze is behandeld.

Verklaring namens de Commissie betreffende artikel 22 bis en artikel 22 ter

Artikel 22 bis van de richtlijn hernieuwbare energie bevordert, in combinatie met artikel 22 ter, de noodzakelijke vervanging van fossiele brandstoffen die in de industrie als grondstof worden gebruikt en de vermindering van broeikasgasemissies in industriële processen die moeilijk te elektrificeren zijn.

Vanwege de nieuwheid van het streefcijfer en het vroege stadium van de transitie naar de waterstofmarkt onderkent de Commissie dat voor de verwezenlijking van het streefcijfer, ten minste tot 2030, aanzienlijke inspanningen van de lidstaten en aanzienlijke investeringen van publieke en particuliere belanghebbenden nodig zijn.

De Commissie onderkent dat het behalen van het streefcijfer van artikel 22 bis, lid 1, vijfde alinea, mede in combinatie met artikel 22 ter, in bepaalde gevallen hoge aanpassingskosten met zich mee zal brengen voor installaties die hun processen moeten vernieuwen. Dit is het geval voor bepaalde ammoniakfabrieken die aanzienlijke investeringen moeten doen in het productieproces ter vervanging van waterstof die wordt geproduceerd uit de omzetting van methaan met stoom. Daarom neemt de Commissie bij haar beoordeling op grond van artikel 22 bis, lid 1, vijfde alinea, en artikel 22 ter, eerste alinea, punt b), per geval en voor zover naar behoren gemotiveerd, deze bestaande installaties niet in aanmerking bij de beoordeling of zij volledig zijn afgeschreven en wanneer het definitieve investeringsbesluit voor de vernieuwing is genomen.

Meer in het algemeen onderkent de Commissie dat de verwezenlijking van de doelstellingen van de richtlijn, met name het algemene streefcijfer voor hernieuwbare energie en de streefcijfers voor de vervoers- en industriesectoren, aanzienlijke inspanningen van de lidstaten en aanzienlijke investeringen door publieke en particuliere belanghebbenden en mogelijk uit de nationale begrotingen zullen vergen. De Commissie onderkent dat de lidstaten bij de uitvoering van deze doelstellingen moeten worden bijgestaan.

De Commissie onderkent dat andere bronnen van fossielvrije energie dan hernieuwbare energie bijdragen tot het bereiken van klimaatneutraliteit tegen 2050 voor lidstaten die besluiten van dergelijke energiebronnen gebruik te maken.

De Commissie onderkent ook dat de streefcijfers voor hernieuwbare energie hand in hand moeten gaan met aanvullende decarbonisatie-inspanningen op basis van andere niet-fossiele energiebronnen om tegen 2050 klimaatneutraliteit te bereiken, met inachtneming van hun specifieke nationale omstandigheden en de structuur van hun energievoorziening. Om die doelstelling te verwezenlijken, is de Commissie van oordeel dat het gebruik van hernieuwbare energie in het kader van het hogere bindende algemene streefcijfer van de Unie moet worden geïntegreerd in aanvullende decarbonisatie-inspanningen, waaronder de ontwikkeling van andere niet-fossiele energiebronnen die de lidstaten besluiten na te streven.
